

Zagreb, 14.12.2015.

Svjetsko brodograđevno tržište – studeni 2015.

Općenito

- U prvoj polovici 2015., svjetska knjiga narudžbi je bila u laganom padu (u odnosu na isto razdoblje 2014.), te je u njoj bilo 5,809 brodova, s ukupno oko 106 milijuna cGT. Ukupna vrijednost brodova u knjizi narudžbi je bila oko 290 milijardi USD. Zahvaljujući putničkim brodovima, koji se u velikoj mjeri grade u europskim brodogradilištima, oko 13 % knjige narudžbi, mjereno u vrijednosti ugovorenih brodova otpada na europska brodogradilišta (38,8 milijardi USD), dok mjereno u cGT-ima, na europska brodogradilišta otpada oko 8 % svjetske knjige narudžbi
- U prvoj polovici 2015., ugovoreno je ukupno 865 brodova, s ukupno 16,7 milijuna cGT, što je u usporedbi s godinom ranije veliki pad – tek 37 % prošlogodišnjih rezultata. Ukupna vrijednost ugovorenog brodovlja iznosi oko 27,4 milijarde USD
- Najviše brodova u 2015. ugovorile su Kina i Japan (po broju brodova), dok je Južna Koreja i nadalje vodeća po vrijednosti i cGT-ima ugovorenog brodovlja.
- Najveći pad ugovorenog brodovlja zabilježen je kod brodova za rasuti teret. U 2014. udio brodova za rasuti teret u ukupnoj količini brodovlja bio je 33 %, da bi u 2015. pao na 17 %. Potpuno suprotni trend zabilježen je kod kontejnerskih brodova, koji su sa 13 % udjela u 2014. porasli u 2015. na 29 % udjela.
- Broj isporučenih brodova u prvoj polovici 2015. i dalje je stabilan, te je isporučeno ukupno 1,348 brodova, s oko 19 milijuna cGT-a. Vrijednost isporučenih brodova iznosila je oko 45,9 milijardi USD.

Novosti

- Pad potražnje na svjetskom brodograđevnom tržištu, pa time posljedično i smanjenje cijena novogradnji, kao i velika zakašnjenja i otkazi ugovora za „offshore“ brodove, doveli su u opasnost velika južnokorejska brodogradilišta (Daewoo, Hyundai, Samsung). Osim samih brodogradilišta ovakvi nepovoljni trendovi opasno ugrožavaju i južnokorejske banke-kreditore brodogradilišta (Korean Development Bank, Korean EXport IMport Bank). O opsegu problema govore i podatci o ukupno ostvarenim gubitcima ova tri velika brodogradilišta – ukupno oko 4 milijarde USD u prvoj polovici 2015. Od tog ukupnog broja na Hyundai otpada oko 200 milijuna USD, na Samsung oko 100 milijuna USD, a na Daewoo oko 3,7 milijardi USD. Unatoč negativnom stavu javnog mnijenja oko pokrića ovih dugova, južnokorejska vlada odobrila je novu investicijsku shemu, za praćenje financiranja gradnje raznih putničkih brodova. Paralelno s odobrenjem financijske sheme, formirana su i nova vladina tijela za čvršću kontrolu financiranja brodogradilišta.
- Kineska brodogradilišta također su znatnije pogođena lošijim stanjem tržišta, što je utjecalo na smanjenje količine novougovorenog brodovlja (pad od 78,4 % u odnosu na prvu polovicu 2014.). Kineska vlada je zbog takvog lošeg stanja odlučila provesti mjere restrukturiranja brodograđevne industrije, kako bi se ponajprije smanjio utjecaj prekapacitiranosti.

- Japanska brodogradilišta nastavila su s jačanjem tržišne pozicije, ponajprije kao posljedicu odluke iz 2013., o slabljenju Yena u odnosu na USD. Nadalje, provodi se revitalizacija sektora i učvršćuje položaj na tržištu, s namjerom znatnijeg prisustva na vojnom i offshore tržištu.

- Neka europska brodogradilišta su zahvaćena krizom na klasičnom „offshore“ tržištu (Norveška, Turska). Potražnja za putničkim i brodovima specijalne namjene (dredgers, multipurpose offshore vessels, offshore wind farm construction vessels, yachts...) i nadalje je stabilna, te omogućava EU brodogradilištima da posluju pozitivno.

- I nadalje, niske cijene nafte utječu na znatan pad potražnje za novim istraživanjima i eksploatacijom nalazišta, dok se operativni troškovi eksploatacije brodova znatno smanjuju

- Zbog nešto usporenijeg rasta tržišta, nižih cijena nafte, te smanjenog svjetskog pomorskog prometa roba i usluga, neki ugovoreni offshore projekti i narudžbe su odgođeni za budućnost

U svjetskoj knjizi narudžbi situacija je slijedeća (Studeni 2015.):

R.br.	Zemlja	tdw	%
1.	Kina	122.785.889	42,74%
2.	Južna Koreja	83.654.576	29,12%
3.	Japan	59.480.524	20,70%
4.	Filipini	8.228.694	2,86%
5.	Rumunjska	2.893.490	1,01%
6.	Vijetnam	2.284.811	0,80%
7.	Brazil	2.201.111	0,77%
8.	Tajvan	1.630.957	0,57%
9.	SAD	1.016.280	0,35%
10.	Hrvatska	660.710	0,23%
11.	Španjolska	647.500	0,23%
12.	Iran	277.810	0,10%
13.	Turska	233.672	0,08%
14.	Rusija	218.810	0,08%
15.	Bangladeš	204.372	0,07%
16.	Argentina	178.400	0,06%
17.	Nizozemska	170.250	0,06%
18.	Indonezija	162.120	0,06%
19.	Indija	110.120	0,04%
20.	Njemačka	84.980	0,03%
21.	Ostatak svijeta	185.875	0,06%
	UKUPNO	287.310.951	100,00%
	Europa	5.064.817	1,76%

U Europskoj Knjizi narudžbi situacija je slijedeća (Studen 2015.):

R.br.	Zemlja	tdw	%
1.	Rumunjska	2.893.490	57,13%
2.	Hrvatska	660.710	13,05%
3.	Španjolska	647.500	12,78%
4.	Turska	233.672	4,61%
5.	Rusija	218.180	4,31%
6.	Nizozemska	170.250	3,36%
7.	Njemačka	84.980	1,68%
8.	Italija	49.600	0,98%
9.	Ukrajina	35.085	0,69%
10.	Poljska	34.400	0,68%
11.	Srbija	30.650	0,61%
12.	Češka	4.550	0,09%
13.	Grčka	1.750	0,03%
14.	-	-	0,00%
15.	-	-	0,00%
16.	Ostatak Europe	-	0,00%
	UKUPNO	5.064.817	100,00%

Brodograđevna tržišta

- U Svjetskoj knjizi narudžbi je ukupno 1.598 **brodova za rasuti teret**, s oko 130 milijuna tdw, što predstavlja oko 16,8 % aktualne flote bulkcarriera; uočljiv je trend smanjenja potražnje
- U Svjetskoj knjizi narudžbi je ukupno 978 **tankera**, s oko 93,6 milijuna tdw, što predstavlja oko 17,6 % aktualne flote tankera; uočljiv je trend smanjenja potražnje
- U Svjetskoj knjizi narudžbi je ukupno 436 **kontejnerskih brodova** s oko 42,5 milijun tdw, što predstavlja oko 17,5 % aktualne flote kontejnerskih brodova; uočljiv je trend stabilnog tržišta, sa znakovima porasta potražnje
- U Svjetskoj knjizi narudžbi je ukupno 201 **LPG tankera** s oko 6,7 milijuna tdw, što predstavlja čak 35,4 % aktualne flote LPG tankera; uočljiv je trend laganog pada potražnje za ovim brodovima
- U Svjetskoj knjizi narudžbi je ukupno 159 **LNG tankera** s oko 13,1 milijuna tdw, što predstavlja oko 38 % aktualne flote LNG tankera; uočljiv je stabilan trend potražnje za ovom vrstom brodova
- Na tržištu **offshore** brodova, aktivnosti na ugovaranju novih brodova su znatno manje nego godinu ranije, pa je zabilježen pad ugovaranja od oko 73 % u odnosu na 2014.; u ovoj godini ugovoreno je ukupno 110 brodova; posljedično i cijene novogradnji ovih brodova su osjetno manje nego prošle godine

- U svjetskoj floti trgovačkih brodova trenutno ima 58.684 brodova s oko 1.722 milijuna tdw, dok ukupna flota broji 90.518 brodova, s oko 1.797 milijuna tdw; ukupna vrijednost svjetske flote brodova je oko 934,3 milijardi USD
- Na **tankerskom** tržištu, cijene novih brodova su u manjem padu nego prošlo tromjesečje (tromjesečni trend) i to za različite veličine brodova u rasponu od -0,3 do -1,4 % u odnosu na kolovoz 2015.; najveći pad je zabilježen kod „MR“ brodova (51.000 tdw) -1,4 %
- Na tržištu **LNG i LPG tankera**, cijene novih brodova su konstantne i nema promjena u odnosu na kolovoz 2015.
- Na tržištu **brodova za rasuti teret**, cijene novih brodova su u većem padu nego za tankere i to u rasponu od -1,9 do -3,4 % u odnosu na kolovoz 2015.; najveći pad je zabilježen kod „capesize“ brodova (180.000 tdw) -3,4 %
- Na tržištu **kontejnerskih brodova**, cijene novih brodova za kapacitet broda od 13.000 TEU su nepromijenjene, a za brodove manjeg kapaciteta – 2.750 TEU su u većem padu i to za -3,8 % u odnosu na kolovoz 2015.
- Na tržištu specijaliziranih brodova za prijevoz automobila („**Pure Car Carriers**“) kapaciteta 6.000 vozila, cijene novih brodova su u blagom oporavku i to za 0,6 % u odnosu na kolovoz 2015.
- **Clarksonov Index cijena novogradnji** je na nivou 132, a u odnosu na stanje s kraja 2014. (Index 138), proizlazi da su prosječne cijene novogradnji u padu od oko 4,3 %; i nadalje, osjetniji utjecaj na cijene novogradnji imat će aktualne cijene nafte (trenutno na nivou od oko 50 USD/barelu, čak i ispod tog nivoa), koje s jedne strane utječu na stabilan promet naftom, a s druge strane na smanjenje operativnih troškova brodova; vozarine su trenutno za sve veličine tankera stabilne, zbog povećanog obima prometa
- **Prosječne cijene brodova za rezališta** su u znatnijem padu u odnosu na stanje iz 2014. (oko 35 % manje) i sada se kreću na nivou od oko 290 USD/t (rujan 2014. – 480 USD/t)
- Tromjesečni trend **prosječnih cijena polovnih tankera** je stabilan i u odnosu na kolovoz 2015., u manjem je porastu od oko 1 %; za **brodove za rasuti teret** bilježimo trend pada od oko 5 %, a za **kontejnerske brodove** situacija je slična kao i za tankere - njihove cijene su oko 1 % veće;
- **Vozarine za tankere** su u blažem padu od rujna 2015. i sada su na nivou od oko 50.000 USD/dan za VLCC, 38.000 USD/dan za Suezmax, te za Aframax tankere 30.000 USD/dan
- **Vozarine za tankere za naftne proizvode** su za Panamax tankere oko 25.000 USD/dan, MR Handymax tankere oko 18.500 USD/dan, te za Handysize tankere oko 17.000 USD/dan
- **Vozarine za tankere za kemikalije** (veličine 20.000 tdw, tankovi od nehrđajućeg čelika) su u posljednjih 12 mjeseci konstantne i kreću se na nivou od oko 16.250 USD/dan
- **Vozarine za LPG tankere** (veličine 78.000 m³) su od lipnja 2015. u padu i to s nivoa od oko 4 milijuna USD/mjesečno na današnjih oko 1,8 milijuna USD/mjesečno
- **Vozarine za brodove za rasuti teret** su u posljednja 3 mjeseca u manjem padu, te su trenutno na nivou od oko 6.000 USD/dan za Supramax, 6.350 USD/dan za Panamax i 8.125 USD/dan za Capesize

- **Vozarine za kontejnerske brodove** (veličine 1.000 – 4.400 TEU) su u posljednja 3 mjeseca u znatnijem padu i kreću se ovisno o veličini broda od 6.500 – 7.900 USD/dan; vozarina ua kontejnerski brod kapaciteta 2.000 TEU je na nivou od oko 7.500 USD/dan

- **Vozarine za offshore brodove** su u znatnijem padu, pa su tako za velike AHTS brodove na nivou od oko 10.000 GBP/dan (u 2013. prosjek oko 24.900, a u 2014. – 24.800 GBP/dan), a za velike PSV (Platform supply vessel) na nivou od oko 6.000 GBP/dan (u 2013. prosjek 18.800, a u 2014. – 17.300 GBP/dan); ovakav trend niskih cijena direktna je posljedica niskih cijena nafte, odnosno smanjene proizvodnje nafte, pa time i smanjenja potražnje za istraživanjem i otvaranjem/eksploatacijom novih nalazišta

Siniša Ostojić, dipl. inž. brodogradnje

Direktor

Hrvatska brodogradnja Jadranbrod d.d.

Izvor: Clarkson (Shipping Intelligence Weekly), SEA Europe Shipbuilding market monitoring, IHS Fairplay, vlastita istraživanja